

A

B

C

Renhållningsförvaltningen
JOHAN CASTWALL

D

E

Renhållningsnämnden

**Yttrande över remiss angående åtgärder för att rädda
tidningsinsamlingen, motion av Lotta Edholm (fp)**

Förslag till beslut

1. Förvaltningens yttrande godkänns och överlämnas till Miljö- och konsumentroteln.

Johan Castwall
Direktör

Motionen

I motionen föreslås att Renhållningsnämnden får i uppdrag att vidta nödvändiga åtgärder för att rädda den fastighetsnära tidningsinsamlingen i Stockholm.

Ansvarsfördelningen

För returpapper gäller producentansvar. Det innebär att hushåll och andra konsumenter av tidningar är skyldiga att sortera ut returpapper från hushållsavfallet och lämna det för insamling i de system som producenterna tillhandahåller. Producenterna är å sin sida skyldiga att etablera och finansiera ett lättillgängligt insamlingssystem som ger god service.

Staden, liksom resten av landets kommuner, är sedan årsskiftet skyldiga att informera medborgarna om det insamlingssystem producenten tillhandahåller. Staden är dock förhindrad att befatta sig med utsorterade tidningar även om systemet inte fungerar eftersom den statliga förordningen tydligt anger att det bara är producenten eller den producenten anlitar som får transportera det returpapper som sorterats ut. Staden och övriga kommuner i landet saknar verkningsfulla påtryckningsmedel om producenternas insamlingssystem skulle uppvisa brister.

Insamlingssystemen

Insamlingen av returpapper i Stockholm har byggt på tre system:

- *Port- och grindhämtning*. Systemet innebär att hushållen ställer ut avfallsfraktionen på gatan/trottoaren. Returpappret hämtades av producentens entreprenörer utan kostnad för fastighetsägaren. De senaste åren har systemet i praktiken endast funnits i Stockholmsregionen.
- *Fastighetsnära insamling (FNI)*. Fastighetsägaren har tecknat ett abonnemang med en entreprenör som mot ersättning hämtar tidningsfraktionen som normalt är placerat i ett kärl inom fastigheten.
- *Återvinningsstationer (ÅVS)*. Staden har sedan andra hälften av 1990-talet upplåtit mark åt producenterna för deras behållare för förpackningar och tidningar.

Arbetsmiljöverkets underrättelse

Till följd av en underrättelse från Arbetsmiljöverket om att hämtning av tidningar och papper ska kunna ske på sådant sätt att förslitningsskador

och akuta belastningsskador förhindras pågår en omställning av port- och grindhämtning till andra system.

Pressreturs insamlingssystem från årsskiftet 2004/2005

Under hösten 2004 genomförde Pressretur, som är producenternas materialbolag för returpapper, en upphandling av nya insamlingsentreprenörer. I andra hälften av oktober stod det klart att Sita fick Pressreturs uppdrag norr om Slussen och Resta söder om Slussen. Pressreturs insamlingssystem från årsskiftet kan sammanfattas i följande punkter:

- I norra Stockholm har behållarkapaciteten på återvinningsstationerna förstärkts och kompletterats. På stadens begäran har Pressretur uppdragit åt sin entreprenör att under årets första två månader samla in de tidningar som ställts ut på gatan.
- I södra Stockholm var avsikten att port- och grindhämtningen skulle fortsätta tills vidare då det ännu inte riktats någon underrättelse från Arbetsmiljöverkets sida mot företaget Resta.
- I både norra och södra Stockholm erbjuder såväl Sita som Resta samt deras underentreprenörer fastighetsnära abonnemangslösningar.

Effekt efter årets två första månader

Efter årets två första månader kan förvaltningen sammanfattningsvis konstatera följande:

- Mängden tidningar i det ordinarie hushållsavfallet har endast ökat marginellt. De totala avfallsmängderna som gick till energiutvinning hade under de tre sista veckorna i februari ökat med endast 0,7 procent i förhållande till samma period 2004. Jämfört med budget är den totala volymen avfall som går till energiutvinning 0,2 procent lägre.
- I norra Stockholm ställs det i praktiken inte längre ut några tidningar vid portar och grindar. I södra Stockholm har port- och grindhämtningen minskat markant. Både norr och söder om Slussen har den fastighetsnära abonnemangshämtning ökat kraftigt.
- Pressretur bedömer att man får in större mängder returpapper i februari 2005 än under motsvarande period förra året. Februari månads insamlingsstatistik från Pressretur visar i norra Stockholm att 69 procent samlas in via fastighetsnära abonnemang medan 31 procent av volymen samlas in via återvinningsstationerna. I södra Stockholm svarar fastighetsnära abonnemang för 52 procent, port- och grindhämtning för 18 procent och återvinningsstationerna för 30 procent.

Krav på producenterna

Från det att Arbetsmiljöverkets underrättelse blivit känd har förvaltningen på Renhållningsnämndens uppdrag klart och tydligt markerat att ansvaret för att tillhandahålla ett välfungerande och lättillgängligt system åvilar producenten.

Förvaltningen har ställt krav, kallat till överläggningar med Pressretur, deras entreprenörer samt Arbetsmiljöverket. Naturvårdsverket har informerats om situationen. Informationsmöten har hållits med såväl stadsdelsförvaltningar som med företrädare för fastighetsägare för flerbostadshus och villaägare. Vid några informationsmöten har Pressretur deltagit.

Före jul bedömde förvaltningen att insamlingssystemet i norra Stockholm hade så stora brister att en begäran ställdes till Pressretur om att port- och grindhämtningen skulle fortsätta i åtminstone två månader parallellt med att arbetet med utvecklingen av alternativa insamlingssystem intensifieras. I vecka 2 fick förvaltningen indikationer på att grindhämtningen i södra Stockholm inte fungerade varvid motsvarande begäran ställdes avseende dessa områden. Förvaltningen har även begärt att Pressreturs huvudentreprenör inte ska villkora kvarvarande port- och grindhämtning med att fastighetsägaren tecknar ett avtal. Denna begäran har inte hörtsammats.

Med stöd av de nya förordningar för returpapper och förpackningar som gäller från årsskiftet har ett första formellt samråd hållits på stadens begäran med företrädare för samtliga producenter av förpackningar och tidningar. Vid mötet framhölls att producenterna inte erbjuder Stockholmsarna ett insamlingssystem av tidningar och förpackningar som kan betraktas som lättillgängligt eller utformat så att det ger hushåll och andra god service. Ett stort antal principiella och konkreta krav ställdes.

Vidare har finansborgarrådet och miljöborgarrådet i en skrivelse till miljödepartementet informerat regeringen om situationen. Med anledning av långvariga brister i skötseln av återvinningsstationerna har Renhållningsnämnden bland annat förklarat sig beredda att bryta markupplåtelseavtalet i förtid.

Den 30 mars 2005 kommer ett möte hållas på Naturvårdsverket med företrädare för staden och Naturvårdsverket, materialbolagen, Boverket, Arbetsmiljöverket, Återvinningsindustrierna och Fastighetsägarna i Stockholm. På dagordningen står bland annat frågan om tidningssituationen och utbyggnaden av den fastighetsnära insamlingen i stort.

ABCDE

SID 5 (5)
Dnr 29-0029/05

Förvaltningen har hållit branschorganisationen RVF informerad om händelseutvecklingen. RVF har i underhandskontakter stöttat staden i frågan.

Materialåtervinningen av tidningar är viktig och producentens insamlingssystem måste utvecklas. Även om de insamlade mängderna inte minskat sedan årsskiftet innehåller avfallet som går till energiutvinning redan sedan tidigare returpapper som borde nått producenternas system för materialåtervinning. Mot den bakgrunden kommer krav bland annat att ställas på att producenten att utvecklas den fastighetsnära hämtningen utan att insamlingskostnaden övervältras på Stockholmarna.

Bilaga

1. Motion från Lotta Edholm (fp)